

ידיעות אחרונות

ידיעות אחרונות

מברך את קוראיו
ואת כל בית ישראל

בחג שמח

העורך לשעבר: ד"ר ת. רוזנבלום ז"ל	י"ר התנהלה: הראשון: יהודה מזוז ז"ל	העורך האחרון: הראשון: נח מזוז ז"ל	העורך האחרון: ארנון מזוז	עורך: רפי גרנת	עורך המשנה: יואל אסתרין	דפוס גלעד: רח' מזוז 2, תל-אביב	Yedioth Ahronoth يديوث احرونوت	יום ו', ב'יא בתשרי, תשס"ז 13.10.2006 גיליון מס' 24338	10.00 ש"ח (כולל מע"מ)	8.70 ש"ח (ללא מע"מ)
-------------------------------------	--	---	-----------------------------	-------------------	----------------------------	--------------------------------------	-----------------------------------	--	--------------------------	------------------------

ראיונות בלעדיים • גילויים חדשים • סיפורים מרגשים

מיכאל שלי

מיכאל אלוני,
כוכב "השמיניה"
על הטלנובלה
של החיים
רונה קופרבוים, 7 לילות

חיים אין כסף

מדריך: כן תהפכו כסף
קטן לחיסכון גדול
לכלה יום שישי

המעורר

ידו: עידן רייכל לא שותה
ולא מעשן שום דבר
רביב גולן, 7 לילות

יהי אור

מיוחד: כך התחיל היקום
לפני 13.7 מיליארד שנים
טיים מגזין, 7 ימים

הכל אודות אבא

בנו של הנשיא: כולן
התקדצו על אבא שלי
עודד שלום וגדעון מרון, המוסף לחג

ההתעצמות של ביבי

ראיון: נתניהו חושף
את תוכניתו החדשה
גדי בלום, 7 ימים

**דיון מיוחד של בכירי המערכת
המדינית והביטחונית על הגרעין
האיראני • המומחים מעריכים:**

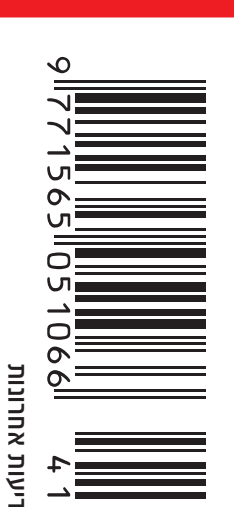
"לא נוכל למנוע מאיראן להצטייד בנשק גרעיני"

אולמרט: אנחנו מצפים מהקהילה הבינלאומית לעשות
הכל כדי למנוע פצצה איראנית • הערכה בישראל: רק
מתקפה צבאית אמריקאית מסוגלת לעכב לשנים רבות את
פרויקט הגרעין האיראני • שמעון שיפר, עמ' 2

**רבקה פאלוך, יועצת ראש
הממשלה לענייני חרדים, ניסתה
לשלם עבור ראיון "אוהד"**

היועצת הציאה מעטפה עם סם דולר מהתיק וחייכה: "קח, שתהיה לך מתנה לחג"

כך ניסתה פאלוך לשלם
לכתב "ידיעות אחרונות"
עבור כתבה מוצלחת •
חיים לוינסון, "המוסף לחג"

הדלקת נרות

**שמיני
עצרת**

אחת השבת	ניסת השבת
17:45	16:34
17:47	16:49
17:46	16:39
17:48	16:52
17:46	16:49

יורשלים
תל-אביב
חיפה
באר-שבע
אילת

**התחזית:
שמחת
תורה עם
מטרייה**

החזאים מבטיחים:
השרב יישבר, בשבת
יתקור - וביום ראשון
זינע הסתיו. בצילום:
ילד בקדיית-שמונה
מתכונן לשמחת תורה
(צילום: אפי שריר)

פעולה קרקעית גדולה של צה"ל לאיתור מזהרות ופעילי טרור

חיסולים בעזה שדרות בעלמה

שמונה פלסטינים נהרגו בפעולות צה"ל ברצועה, בהם ילדה בת 8 וילד בן 13 • ירי קסאם על שדרות
ניתק את רוב השכונות מזרם החשמל, מערכת ההתרעה שותקה • יוסף יהושוע ורוני שקד, עמ' 2

משפחת גריסמן משדרות יושבת
בחשיכה (צילום: ישראל יוסף)

פרץ נזכר במאחזים

י"ר העבודה מנסה
לטרפד כניסת ישראל
ביתנו לממשלה •
התיק של ליברמן:
שר-על לאסטרטגיה
יובל קרני, עמ' 4

תוכנית בצה"ל: אלופים במילואים יתגייסו כדי לפקד על אוגדות

ביום ראשון: תחקירי הביניים על המלחמה בלבנון יוצגו למטכ"ל • אלכס פישמן ב"מוסף לחג" ויוסי יהושוע, עמ' 3

**השבוע
בדיוטי פרי**

DVD נייד LG DP-172G

עצ
טחונב
קח
DVD

\$200

SAKAL
DUTY FREE

המחירים הם נמוכים במיוחד

ההיסטוריה

ידיעות אחרונות

גיליון 2229
נ"א בתשרי
תשס"ז 13.10.06

על איראן:

"אחמדינג'אד דומה להיטלר באידאולוגיה הפנאטית שלו, שמתחילה בפגיעה ביהודים. המדינה הקטנה שלנו מציבה בפניו פיתוי אדיר – בפצצת אטום אחת או שתיים הוא חושב שיוכל למחוק את ישראל. הסכנה הזו דוחקת הכל. הכל"

על חינוך:

"אעשה מהפכה במערכת החינוך. יהיו בחינות זהות לכלל התלמידים בבתי הספר, החל מכיתה א', וכל מורה יקודם על סמך הישגי תלמידיו. מורים מצוינים יקודמו בשכר. מורים גרועים יפוטרו. זו שיטה שקצרה הצלחה מדהימה בעולם"

על שחיתות:

"פוליטיקאי ישר לא נשאר עם הרבה כסף. אני עזבתי את ראשות הממשלה בלי כלום. אלו היו ימים לא קלים לשרה ולי. לא ידענו שאהיה מרצה מבוקש בארה"ב". איך לשרון ולאולמרט יש נכסים במיליונים? "כנראה שהם יותר מוכשרים ממני"

מסתער קדימה

חצי שנה בלבד אחרי שהובס בבחירות והוספה, מוביל בנימין נתניהו בסקרים כמועמד המועדף לראשות הממשלה. בראיון מקיף ראשון מאז מלחמת לבנון הוא מסביר איך אפשר היה לנצח חד וחלק את נסראללה ומה יעמוד בראש מעייניו אם וכאשר ייבחר **נדי נלום 12**

תוכנית ההתעצמות

אל מול תוכנית ההתכנסות של אולמרט, שוקדים צוותים השאיים מטעם יו"ר הליכוד על תוכנית התעצמות מוסרית, חינוכית, כלכלית וביטחונית. בראיון נדיר ל"7 ימים" חושף נתניהו את תוכניתו החדשה, וכדרך מנסה לשבור כמה סטיגמות על ילדותו, יחסיו עם אחיו המת והכסף הגדול שעשה

גדי בלום // צילום: אלדד רפאלי <<<

נתניהו בחדר העבודה של אביו, פרופ' בנימין נתניהו. ברקע, פסלו של אחיו יוני ז"ל. "עם שורשים כאלו, קראו לי אמריקאי"

1

נימין נתניהו מניח מתוך המעלית של "בית אירר פה" בלב הסיטי של תל־אביב, שם שוכנים משרדיו המהודרים, וחולף בצעדים מהירים על פני הלר בי. מאבטחיו בקושי מרביקים את הקצב המסחרר שלו ולא בגלל תשעת הקילוגרמים שהשיל יור"ר האופוזיציה ממשקלו בשבועות האחרונים שבהם הוא מקפיד על דיאטה. בקושי חצי שנה חלפה מאז שהובס בבחירות והוביל את הליכוד לשפל הנַי מוך בתולדותיו, וכבר יש לו ערנה. זמן קצר לאור שטובי הפרשנים הספירו אותו – ממסנים כל הס־קרים את נתניהו כראש הממשלה הבא. באנגליה קוראים לזה "ראש ממשלת הצללים", בישראל – "ראש מפגש הסקרים".

רגע לפני שהוא חוצה את דלת היציאה מרב־הקומות חוסם אותו כגופו מאבטח המור סבר. "ביבי", הוא אומר ליור־הליכוד, "יש אופנוע חשוד בכניסה לבניין ייקח זמן עד שנטפל בו. אולי כדאי שתעלה בחזרה למשרד?" אבל נתניהו לא רוצה לכבזו זמן. אצה לו הדרך להגיע לשרדות, לטקס הרמת כוסית לכבוד ההג עם תושבי העיר המופתזים כקסאמים. הוא מסתובב לאחור, שועט במורד המדרגות למרתף הבניין ומגיה לרחוב שרף השמש ררך מסדרון איך, חשוק ומפולת. הדרך הקצרה לואו, כסך הכל כמה עשרות מטרים, מתמשכת ומתארכת. בזה אחר זה ניגשים אל נתניהו עורבי אורח מודמנים ברובו, לוחצים את ידו בתחוקה, טופחים לו על השכם, עוטפים דאגתם בשכבות עבות של סחבקות ומביעים את דאגתם לעתיד המדינה. צריך לשפשף את העיניים כדי להאמין, שראיש שרק לפני כמה חודשים הסתובב באותם הרובות כשהוא מקבל מרוב הציבור מתן קרה, הלוח הגדול של מערכת הבחי רות כסף כעת בנחשול אדיר של אהבה. נתניהו מצידו מתמסר למצב החדש. הוא מקשיב בסבלנות לפניו הסופסופניות, עונה באריות בקול הכס המעט צרור שלו, ויותר מכל ניכר בו שהוא נהנה מכל רגע. איש בגיל העמידה מתקרב אליו ומחבקו כאלו הו מכרים והימים. "ביבי, תציל אותנו", הוא לוחש על אוזנו ועלם.

לא פלא שנתניהו מתאוה אל המגע הבלתי אמצעי עם הציבור ברחוב הלוהט מחום. מפתיע לראות עד כמה חשוק גופו, הנהגט בתליפה, לכל סוגי הצ'פוח כאליו הבחירות כבר בפתח. תקופת החגים היוותה עבורו פיצוי מסוים לחודשים, אולי שנים, של אכזבות. בשבועות האחרונים הוא חורש את הארץ כדי לחוש על בשרו, ממש פיזית, את השינוי ברעת הקהל כלפיו. אילת, קרית־שמר נה, חיפה, הר חומה, סקס סליחות בכותל, נתניהו מקבל את היחס "החדש" הזה בכל מקום. סיור גילוי שקבלו צריכים עימו בשכונות ילדותו, תלפית ור־כתיב, יוצר פקקי תנועה. בוז אחר זו עצרות לירו מכוניות והתנגים מברכים. מכונית אחת, שנהגה וזהה את נתניהו באיחור של שבדיר שנייה, עצרה בחניקת כלמים ומקעט גרמה לאננת שישרת. "ביבי", צעק הנהג, "אתה מלך ישראל".

בתוך הוואן, בררך לשרדות, אני שואל אותו מתי בעבר הוא נתקל בעוצמה כזו של תגובות. "הרבה שנים לא היה דבר כזה", הוא מודה, "הפעם

בטקס הרמת כוסית בשדרות. מי שיורשע מבין אנשי 'קדימה', לא יוכל לחזור ללימוד" צולמו: אלוד רפאלי

האחרונה הייתה בשנת 96, כשניצחנו בבחירות". אנשים נוגעים בך, ממששים אותך, אתה מור־פתע מהפמיליאריות הזאת?

"בשנת 96 זה היה בריוק ככה. אני יודע שיש לי דימוי שונה, אבל זו המציאות. אתה רואה אותה. אני הרי לא מכיר את האנשים שפונים אליי. אתה רואה בעצמך איזו עוצמת רגשות הם מפגינים".

משדו השתנה בך מאז בבחירות 96? "עברו עשר שנים. משתנים. אתה אותו אדם ולא אותו אדם. יש גרעין, יסוד פנימי בך, שהרי גדר בגיל צעיר והוא נשאר תמיד איתך. אבל יש גם הרבה שונה. השתנית כמו שעץ משתנה: אתה יודע, אותו גזע, אבל מתעבה, מאפיר, מלבין".

מבין שנת 96?

"הדיבורים על הצורך בהצלת המדינה. אני לא זוכר שמעתי את זה ב'96. דיברו איתי או על להשיב את הביטחון, אבל לא דיברו על הצלת המ־דינה. זה אלמנט חדש ומאוד מטריד".

ממה הוא נובע?

"ממצוקה של האנשים לאור הדברים שהתגלו

להם במלחמת לבנון".
האמנת אחרי התבוסה בבחירות, שתהפוך בל כך מחר לתקווה של חלק גדול מהציבור?

"כן. ידעתי שזה יקרה, צפיתי שזה יקרה והת־כוונתי היטב לרגע הזה".

מחד לבנון

נתניהו מתרווח בוואן הלבן, מותח איברים, מניח רגל־על־רגל על כיסא קטן ומרופד שניצב בקדמת המכונית ונשען לאחור. האקוסטיקה ברכב מצוינת. אין הפרעות מבחוץ. במובן מסוים, זה רומה לאדם היושב על ספת הפסיכולוג. רק בה־ברל אחר. ברגע שמופעל הטייפ השיחה הגניחה והבלתי פורמלית הופכת לראיון עיתונאי מוקלט, נתניהו נדרך. כאילו מופעל אצלו אוטומטית הצ־נזור הפנימי שנועד לשמור עליו אחרי שנים של עליות ומורדות – בעיקר מורדות – ביחסיו עם נציגי התקשורת. רק לפעמים הוא שוכח שמכשיר ההקלטה עובד. לעתים נדמה שבכוונה הוא שוכח. הפסדנו במלחמת לבנון השנייה?

"בוודאי שלא ניצחנו. היעדים שהממשלה הציבה למלחמה לא הושגו. לא פירוק החמאס ולא ברם מצפון לדרום עם כוחות גדולים מאוד, עם הרבה שריון, ולשלב כוחות נוספים במתקפה. זו התוכנית הבסיסית, שאני חשבתי, אני מוכרח לה־גיד שהייתי משובכע, שהממשלה תבצע. אם היו תוקפים כך, אני לא בטוח שבסוף המהיר שהיינו רים מהלך לקי. התחושה שלי התחזקה עוד יותר כשאני שומע שהתנהלו שיחות היכרות עם חתק בריס בהיעדר פרוטוקולים, בהיעדר הרבר החשוב "אני חושב שהתקיפה מהאוויר הייתה חשובה והכרחית. היא גם ניטרלה את הטילים שמעבר לליטאני, את המשגרים ארוכי הטווח, וזה אולי ההישג הצבאי היחיד של המערכה הזו, הישג מור־דיעני וצבאי, אבל זה היה כמובן מאוד חלקי. עיקר הקרטות היו מדרום לליטאני וללא משגרים ארוכי טווח. זה היה עיקר הכוח של חיובאללה וכדי לנצח

אחמדניג'אד. "צריך למועט את המטויה שלו"

נסראללה. "נתתק אותו מאיראן, והוא לא קיים"

כוד אותם בקופסה, קופסת מוות שאין ממנה מוצא עבורם. אחר כך היינו צריכים להתחיל לנוע לע־ברם מצפון לדרום עם כוחות גדולים מאוד, עם הרבה שריון, ולשלב כוחות נוספים במתקפה. זו התוכנית הבסיסית, שאני חשבתי, אני מוכרח לה־גיד שהייתי משובכע, שהממשלה תבצע. אם היו תוקפים כך, אני לא בטוח שבסוף המהיר שהיינו רים מהלך לקי. התחושה שלי התחזקה עוד יותר כשאני שומע שהתנהלו שיחות היכרות עם חתק בריס בהיעדר פרוטוקולים, בהיעדר הרבר החשוב "אני חושב שהתקיפה מהאוויר הייתה חשובה והכרחית. היא גם ניטרלה את הטילים שמעבר לליטאני, את המשגרים ארוכי הטווח, וזה אולי ההישג הצבאי היחיד של המערכה הזו, הישג מור־דיעני וצבאי, אבל זה היה כמובן מאוד חלקי. עיקר הקרטות היו מדרום לליטאני וללא משגרים ארוכי טווח. זה היה עיקר הכוח של חיובאללה וכדי לנצח

את עמיר פרין לשר ביטחון?

"זה לא מינוי המוצלח ביותר שעשה ראש ממשלה בישראל. אני הייתי עושה מינוי אחר".

מה יקרה למפלגת קיימה?

"לדעתי קדימה תתפוגג. אני לא חושב שיש שזו המסגרת המתאימה להבין מה קרה שם? "לצערי לא. אני לא מטיל דופי באנשים, אבל אנשים מצוינים שפועלים בתוך תהליך לקוי יוצר רים מהלך לקי. התחושה שלי התחזקה עוד יותר כשאני שומע שהתנהלו שיחות היכרות עם חתק בריס בהיעדר פרוטוקולים, בהיעדר הרבר החשוב "אני חושב שהתקיפה מהאוויר הייתה חשובה והכרחית. היא גם ניטרלה את הטילים שמעבר לליטאני, את המשגרים ארוכי הטווח, וזה אולי ההישג הצבאי היחיד של המערכה הזו, הישג מור־דיעני וצבאי, אבל זה היה כמובן מאוד חלקי. עיקר הקרטות היו מדרום לליטאני וללא משגרים ארוכי טווח. זה היה עיקר הכוח של חיובאללה וכדי לנצח

כל עזה והם יורים משם טילים. נסראללה מסביר שהם יורים טילים להתנהלויות הכבושת כפל־סטינה הכבושה, ומדובר בחיפה, בעכו, בסבריה, ואז אתה מבין שאין להם שום כוונה להתפשר עם הקוים שלנו. החמאס אומר ועושה את אותו דבר, הוא יורה על אשקלון הכבושה. הם לא מסתירים את כונתם לחזור ולשחרר גם את תל־אביב".

לאורך זמן?

בבריס מקדימה, שירצו לחזור לליכוד, ותק־בל על ירך בוריעות פתוחות?

"אני אגיד להם: 'בבקשה, תחזרו'. הסיבה לפי־צול שהיה – תוכנית ההתכנסות – הרי נעלמה, ואני חושב שגם היה כאלה שהלכו לשם בעקבות המנהיגות של שרון, שלצערי קרה לו מה שקרה. לכן התופעה הזו יש קרימה היא זמנית, חולפת. אבל מעבר לזה יש שאלה גדולה: לאן הולכת הממשלה הזו? הייתה לה בעבר דרך, שהייתה שגויה, אבל לפחות הייתה דרך. היום אין לה דרך, לא שגויה ולא נכונה, והיא סתם מסתובבת סביב עצמה בניסיונות הישרדות. אבל המדינה צריכה דרך, חייבת צירים לנוע בהם אל מטרות מוגדרות, והעם רוצה תשובות ולא מצוקה".

אילו תשובות העם לא מקבל?

"הציבור מאס בספינים, במניפולציות. הוא רוצה פתרונות אמיתיים לבעיות שהתגלו במלח־למשל, המלחמה הזו השפעה, שהמלחמה הכול־לת נגר מדינת ישראל היא לא על טריטוריה. מסך של עשן השתיר את האמת והוא בעבר הלא רחוק, והנה באה מלחמת לבנון וגרמה לאנשים להבין שזו הייתה תפיסה מוטעית. כתוצאה מהעובעו שעבר הציבור במלחמה, עם ישראל מבין שסטטה מהמסלול, וכעת הוא חוזר לתפיסה שהנחתה אותו לאורך שנים – על עוצמה תחזיר בעוצמה. זו הסיבה שיש היום התמוטטות מוחלטת של הת־פיסה המדינית, שלפיה נסיגות ח־צדדיות יביאו לשלום או ייתנו שקט. פינינו את כל לבנון ואת

ההתעצמות

דרך מי שהגדרת בתלמידו המובהק, דבוטינסקי, ועד תלמידו – מנהם בנין. בבנין עצרת. מאז לא הייתה הנהגה שהמשיכה את דרכם? כבר שם הייתה לתפיסתך הסטייה מהדרך?

"אל תשכח את בן־גוריון. אני חושב שגם בן־גוריון היה תלמידו של דבוטינסקי. זה ברור לי".

מי כמורך יודע שקשרים לחוד ומציאות לחור־האם אתה משובכע שאם היו מתקיימות בחירות היום, היית נבחר לראש הממשלה?

"אין לי ספק בכך. הליכוד, מה שאני קורא

"הליכוד החדש", היה מנצח בהפרש גדול ומרכיב את הממשלה".

שואה איראנית

ביציאה מתל־אביב השמש מתחילה לשקוע מעל לים וברדיו מדווחים שבדיוק עכשיו נחתו כמה קסאמים בשדרות. נתניהו מגיב באמרו שמ־מילא המלחמה בלבנון לא הייתה "הרבר האמיתי", ובטח לא הפעילות הצבאית ברצועת עזה וביהודה ושומרון. "הרבר האמיתי" שמדיר שינה מעיניו ואליו הוא חוזר שוב ושוב במהלך המפגשים וה־סיורים המשותפים שלנו לצורך הכנת הכתבה, הוא איום האטום האיראני. נתניהו משובכע שכלל התעצמות כלכלית, התעצמות תרבותית, התע־צמות מוסרית, חזרה לערכי היסוד שבגללם בכלל הקמנו את הארץ הזו".

אלו מילים גבוהות. יש לך תוכנית מעשית איך להתעצם בכל תחום?

"בוודאי. צוותים מיוחדים שהקמתי בנושאים חשובים יושבים כבר חודשים על 'תוכנית התע־צמות'. אלו הדברים האמיתיים".

שמעתי אותך מתאר, בנאום שנשאת ההו־דש במלון מנדרין בתל־אביב, את המשלול האי־דאולוגי שעשתה ההנהגה הצינינת מימי הרצל,

"הייתי בן שלוש. פרופ'

קלויזנר פתח את הדלת ושאל את יוני בן השש:

'באתם לבקר אותי או באתם

בשביל השוקולדים?' יוני

הגיש לו זר פרחים שקטפנו

והשיב שכמוכן באנו לבקרו.

'אתה בנימין', שאל קלויזנר,

'באת לבקר אותי או בשביל

השוקולדים?' המום ומבויש

השפלתי מבט לרצפה"

"חיילים בריטים התאמנו

מעל גדר תיל, וזה מאוד

הטריד אותי, כי הייתי קטן,

אז שאלתי: 'אמא, איך אעמוד

בזה כשאהיה חייל?' מה

הייתה עונה אמא ישראלית?

כשתתבגר לא יהיו מלחמות.

אבל אמא שלי אמרה: 'אל

תדאג, אתה תגדל'. היו הרבה

תקוות בבית שלנו, אבל דבר

אחד לא היה: אשליות"

"כמו היטלר, שרצה להקים רייך גרמני בן אלף שנים, גם אחמדניג'אד רוצה להקים את האימפריה המוסלמית. ההבדל הוא שהיטלר קודם פתח במלחמה עולמית ורק אחר כך ניסה לפתח נשק גרעיני. אחמדניג'אד קודם מפתח נשק אטומי ואחר כך יפתח במלחמת עולם. אנחנו נהיה המטרה הראשונה"

"שרה ואני ניהלנו באותם ימים שיחות על עתידנו. מה נעשה? נפנה להורים לבקש עזרה בגיל חמישים? ישבתי עם עצמי ואמרתי: יפה, הלכת עם החלום שלך, השקעת עשרים שנה בפוליטיקה, ועכשיו נגמרה הקריירה ויש לך אישה ושני ילדים קטנים ובת גדולה ואין לך שום אפשרות לעזור להם"

עם אשתו שרה. "אני לא רואה את המשמחה שלי מספיק. הילדים שלי, כאיש ציבור, משלמים מחיר. צריך לנסות למצוא אותם בכל מיני דרכים" צילום: זיו קורן

(התשן תמוז קודם)

שלא חשוב כמה פצצות אטום יהיו ליהודים, מס' פיקה פצצה איראנית אחת כדי להשמיר מדינה טובה. בזמנו עמדנו לבד מול סדאם חוסיין. ישראל הוקעה על ידי העולם כשהשמירה את הכור. בגיל גילה את המנהיגות הדרושה, חרף הביקורת הבינלאומית והביקורת הפנימית מבית הורה לתקוף את הכור. זו מנהיגות מובהקת – הנכונות לעשות דברים לא פופולריים למען ביטחון עמך ולמען האינטרסים החיוניים של מדינתך. אפילו ארצות־הברית של רונלד רייגן גינתה בזמנו את המהלך.

לעומת זאת היום ארה"ב מצהירה שהיא מחויבת לאותה תוצאה. כשיש לצידך כוח עולמי חיובי, צריך לתת לו קודם כל להוביל את המהלך".
מצבו המולטי של בוש לא פשוט באמריקה ולא בטוח שיהיה לו הכוח הדרוש לבצע תקיפה צבאית באיראן. אתה הישג חשוב מאד צריכה להפעיל לחץ על ארה"ב שתנגרל במהירות את תוכנית הגרעין האיראנית?

יש לזה פתרון?
"הייתם להאמין שזו כוונתו ושאם יהיה לאי ראן נשק גרעיני, הוא עלול לנסות לממש את הפנטזיה שלו. זאת משום הפיתוי הגדול שישראל מציבה בפניו – בפצצה אחת או שתיים הוא חושב שיוכל למחוק את הצינון".
אתה מאמין שברגע שתהיה לו פצצת אטום הוא ישגר אותה לישראל?
"הייתם להאמין שזו כוונתו ושאם יהיה לאי ראן נשק גרעיני, הוא עלול לנסות לממש את הפנטזיה שלו. זאת משום הפיתוי הגדול שישראל מציבה בפניו – בפצצה אחת או שתיים הוא חושב שיוכל למחוק את הצינון".
אתה ממואין שברגע שתהיה לו פצצת אטום הוא ישגר אותה לישראל?

יכול להיות שתהיה לאיראן הטכנולוגיה הדרושה להצטרף לאיראן פצצת אטום?
"לפי העדוה ראש אמ"ן, ייקח להם עד שלוש שנים לפתח את הטכנולוגיה הדרושה לפתח את הפצצה. לאחר מכן דרוש עוד זמן כדי לייצר את הפצצה. אבל ראש אמ"ן אמר 'עד שלוש שנים', כלומר, זה בכלל יכול להיות לפני".
יכול להיות שתהיה לאיראן הטכנולוגיה הדרושה גם בעידוד המצי שנש?

אתהנו לא יודעים מה שאנחנו לא יודעים. אבל צריך להבין שזו כוונתם האמיתית של האיראנים ואסור להגיע לכך. האיראנים איבדו למעלה ממיליון איש במלחמת איראן-עיראק ולא הנידו עפעף. זו מדינה עצומה. צריך לקחת אותם ברצינות גמורה. זו המשימה הראשונה של ישראל היום. המשימה הראשונה במעלה".

איזו משימה?
"משימת ההגנה מפני התחמשת איראן בנשק גרעיני. כל האנרגיה והמשמחה שלנו צריכות להיות מופנות כרעג לסכנה הגדולה הזו. הנושא הזה דוחק הכל הצידה. הכל".

דוחק גם את המשא ומתן המדיני?
"הוא מועדי את חשיבות המשא ומתן המדיני ני באור אחר. נכון שהמשא ומתן עם הפלסטינים חשוב, אבל תאר לך שאנחנו נגיע להסכם עם הפלסטינים, ואז האיראנים יחיוקו ביד נשק גרעיני וישנו ברגע אחד את כל המאזן העולמי, יאינו את כל ההסכמים האלה ויקצינו את הפוליטיקה במורת התיכון למצב שהיה מסוכן מאוד לישראל. לכן אני בטוח שצריך קודם כל להתרכז בעניית המקור, שנמצאת בטחון".

בנין וישון שלחו מוטוסים להסל את הכור העיראקי בשנת 81. האם ישראל צריכה לנהוג באותו אופן לגבי מתקני הגרעין באיראן?

אתה ממואין שברגע שתהיה לו פצצת אטום באיראן?

עם אולמט (מימין) ושרון. "כנראה שהם השקיעו את הכסף יותר טוב ממני"

שני האירועים האלה משולבים. כל עוד ברית־המועצות שלטה בכיפה, היא לא נתנה לגרם של אנרגיה גרעינית לעבור למדינה כמו איראן, ולמעשה – לאף מדינה אחרת. היא הייתה מאוד נוקשה בעניין הזה. היו היבטים שליליים כמוכן לשלטון הקומוניזם, שיעבוד של מיליוני בני אדם, אבל המלחמה הייתה קרה".

עכשיו המלחמה התחממה?
"עכשיו יש ירימה ענקית, שדריין קיימת, מרוסיה וממדינות נוספות של ברית־המועצות למעבר לכיוון איראן, והורם השיעי הקיצוני הולך ומתחמש בנשק גרעיני, וזה מצב חדש שלא היה קודם. השאלה הגדולה היא: יתחמשו בנשק גרעיני או לא יתחמשו? אם זה יקרה, זה משנה את כל המיזון העולמי. זה לא יהיה רק מאזן האימה בעולם, זה כפי־עצמו לא יסתים באיום קר. זה בהחלט יכול

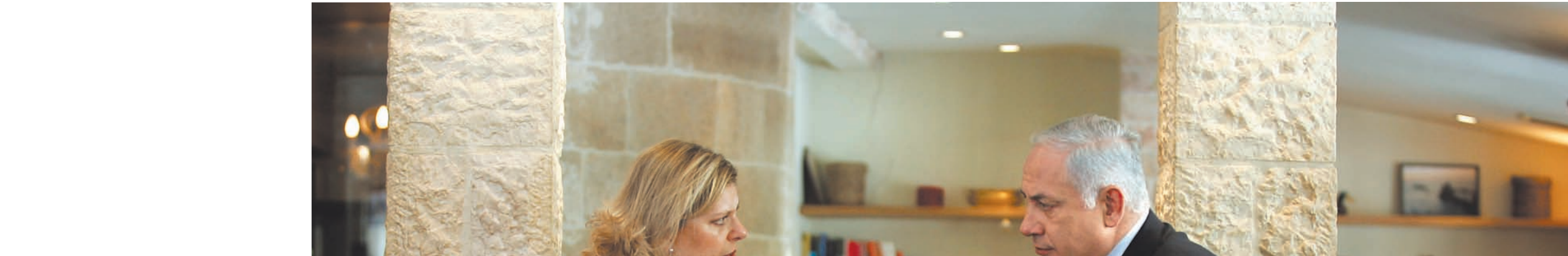
צילומים: אלכס קולומוסקי, אי.פי.

ההתעצמות

כנת בלב המנוע העולמי."
לפי התיאור האפוקליפטי שלך, ישראל צריכה להשתמש בכל כוחה כדי למנוע שואה שניה שמתרגשת עלינו.
"לא רק אנחנו, העולם המערבי כולו".
מה יקרה אם איראן תמשיך להרוויח זמן לך? ראית השתמש בפצצת האטום. זו תהיה השואה השנייה של העם היהודי וישראל?
"קראתי לא מזמן על ניצול שואה, שסיפר מה הלקח העיקרי שלו מאימי הנאצים: כמישישה אומר לך שהוא רוצה להשמיד אותך, תאמין לו".
אחמדינז'אד הוא היטלר השני?
"אחמדינז'אד רומה להיטלר, אבל גם שונה ממנו. הוא רומה להיטלר באיראולוגיה הפנאית, כשהוא מוכן להכפיף אליה כל דבר, והוא טיח שלו, שהוא מוכן להכפיף אליה כל דבר, והוא מתעורר לו בזה שהאידאולוגיה הזו מתחילה קודם כל בשנאת יהודים, פגיעה ביהודים, ואחר כך פגיעה בעמים אחרים. כמו היטלר, שרצה להקים ייודן גרמני בן אלף שנים, גם אחמדינז'אד רוצה להקים מושג את האימפריה המוסלמית תחת שלטון המי החדש של פני ארצו. נתניהו הוכיח בדעתו מה לענות, שוקל בוהירות כל מילה. "על סמך מה שראינו בחודשים האחרונים", הוא משיב, "קשה להגיד שהם גילו יכולת מרשימה בתחום קבלת החלטות גורליות".

מה אתה היית עושה במקומם?
"אני מתרע על הנושא האיראני עוד מיזמי הראשון כראש ממשלה בשנת 96. נאומי הראשון כראש ממשלה בחו"ל היה בפני שני בתי הקונגרס באמריקה. כבר שם הגדרתי את הסכנה הזו כסכנה הגדולה ביותר לישראל ולאנשות. ניסיתי למנוע את ההתפשטות של הטכנולוגיה הבליסטית והגרעינית, ולכן הלכתי לרשת המדינות שסיפקו את האנרגיה הזו – סין ורוסיה. בסין שוחחתי עם הנשיא ודרשתי ממנו להפסיק כל הורמה של טכנולוגיה בליסטית למדינות ערביות. הוא טען שאין העובדה כזאת. בדרתי עם המודיעין והתברר לי שהוא צדק. שוחחתי גם עם בוריס ליצ'ין, שאמר לי שהרוסים לא מעבירים כלום, וזה לא היה נכון, פשוט לא נכון. הם הורינו בכמויות. כשגיליתי שזה המצב, הלכתי למדינה שלישית, ארצות־הברית. ביקשתי מהאמריקאים להפעיל לחץ על רוסיה ועל מדינות מחבר העמים ולהטיל עליהן סנקציות כדי למנוע את העמדת הדעל למדינות ערביות. אמרתי לרא"

שי הממשל בושינגטון: 'ההיסטוריה תשפוט מה עשינו במשמורת שלנו כמנהיגים כדי למנוע את הסכנה'. אלא ששם לא ראו אתי עין בעין, באתם ימים, את הסכנה שעליה התרעתי".

ראשי הממשלה הישראלים שבאו אחריו ראו את הסכנה הזו כמוך?
שוב שתיקה. נתניהו רוצה לומר משהו, ואז מתחרט: "אינני יודע", הוא אומר.

שבע ויצי בערב, שדרות. מועקת האטום האי ראני נדחקת לשעה קלה ומפנה את מקומה לחירו כים. למעלה מ־300 נוכחים מלווים את כניסתו של נתניהו לאלאומי ארמונות ארגמן בשיה פרועה של הפזמון: "הו זה מה קרה – הגה ראש הממשלה הבא". אחרי שורת נאומים שבהם התחרו ביניהם ח"כי הליכוד – דני גוד, ישראל כ"ץ, משה כחלון, יובל שטייניץ וראש העיר המקומי אלי מויאל – מי מרעיף על ראש המפלגה שלו יותר מחמאות, עלה ביבי לבמה. "אנחנו יכולים לעשות מהפך", פתח לקול תשואות הקהל, כשלפתע הבחין בין היושבים בויקי קנפו, שהתפרסמה במאבקה נגד הגוירות הכלכליות של שר האוצר נתניהו.

הבלוגר המפורסם של קנפו נעלם והפעם היא בשיער שחור מוחלק. נתניהו לא מחמיץ את ההי דמנות לסגור מעגל עם מי שצעדו ברגל ביר לי 2003, במחאה נגד המדיניות הכלכלית שלו, ממצפה־הימון ועד גן הוורדים מול משכן הכנסת, שם הקימה את אוהל האמהות החר־הוריות. "שלום לרשת ה'קנפו", הוא קוטע את נאומו, "שהצטרפה לרשימת הליכוד במצפה־הימון". נתניהו מנפח לה לשלום והמהפכנית־לשעבר מתרוממת מכיסאה ומניפה יד מבוישת לקהל לפני שהיא חוזרת לה־תיישב. "שנה טובה לך ויקי", ממשיך נתניהו, "לך ולכל עם ישראל".

ברוך החוצה מהאולם רצה חבורת צעירים אחרי נתניהו. "קדימה ביבי, תציל אותנו", אומר אחד מהם. נתניהו מחייך למשמע החיבור בין שמו לבין המילה "קדימה", וקובע שהאורח הפשוט הוא הקופירייטר המושלם. כמכונית הוא פורס על בר־כיו עוקת טיטוסה באנגלית של ספרו החדש שטרם התפרסם, שעליו שקד בחודשים האחרונים בלי־לות בחדר העבודה בביתו, ללא טלפון סלולרי, כדי שרעדו לא תוסי. הספר, בעל מרכיבים אוטוביוג־רפיים, עוסק בעיקר בתפיסה הכלכלית שהינתחה אותו במשך הזמן. אני מציץ בכריכה. שם הפיק הראשון הוא "משבר". הפירק הזה עוסק, מן הסתם, במצב הקשה שבו הייתה נתונה כלכלת ישראל ביום שבו נכנס נתניהו לתפקיד שר האוצר.

נתניהו מציין את הנושא הכלכלי, דווקא אותו, כסביב מרכזית לאהדה הציבורית ההולכת וגובת חת כלפיו. "נוצרה בציבור הכהרה שחרף המלחמה שגומה להוצאות של מיליארדים, ועל אף תוצאותיה הלא מעודדות, עדיין הכלכלה הישראלית והבורסה יציבות. הכל קודם, והדבר היחיד שעומד איתן זו הכלכלה הישראלית. הציבור לא טיפש. הוא מבין שזה לא מקר".

אתה רואה את עצמך אחראי ליציבות הבלב־לית הנוכחית במשך?

"זו בחולת תוצאה של מדיניות כלכלית שהי נהגנו, שאננם הייתה כרוכה בצעדים קשים כלפי חלק מהציבור. אלא שהקיצוצים הקשים, שעוררו את סערה גדולה, גושאים היום בתוכם את פירות האזהרה של אותם ציבורים. שיהיה ברור: בגלל זה יש לך היום כסף לתת לקשישים, יש לך כסף לתת לסל התרופות, יש לך כסף לתת לגני הילדים".

יש ציבורים שעדיין לא סלחו לך על גזירות בגן קיצוץ קצבאות הילדים.

נכון. אין ספק שזה היה אחד הגורמים ליחס כלפיי, בנוסף למחלוקת בנושא המדיני. אבל הציבור היום מבין שהייתה לכך סיבה. מומחים לענייני כלכלה הבינו זאת מזמן. הקיצוץ הגדול שעשיתי היה באמת בקצבאות הילדים".

אתה מוצע עילוי?
"לא. את הוכיח את עצמו. בדיעבד התברר לי שיש אפקט דרמטי נוסף לקיצוץ הזה, אפקט דמוגרפי בעל משמעות גדולה".

אפקט דמוגרפי?

בהחלט. קיצוץ הקצבאות מביא לבלימת הסכנה הדמוגרפית. זו הפעם הראשונה מאז הקמת המדינה, שהפער בין הילודה הערבית לבין הילודה היהודית הוא של ילד אחד בלבד לטובת הערבים. לפני שקיצצנו את קצבאות הילדים הפער היה של ארבעה לטובת הערבים. זה דרמטי. זו לא הייתה הכוונה, אבל זה חלק מהתוצאה. לא קל לעבור מסבסוד משפחות מרובות ילדים, שמקבלות המון כסף על כל ילד שנולד, למצב שהן צריכות לצאת לשוק העבודה. הפצצה הדמוגרפית, שכולם דיברו עליה כסכנה קיומית, פשוט חוסלה בקיצוץ הזה".

ומה במגזר החרדי? גם שם ירדה הילודה?
"שם חל לא שינוי. שם זה נשאר אותו דבר".

התקופה הבלב־לית הקשה מאחורינו?
"כן, כי אין צורך בזה עכשיו. רפורמות מובנן יימשכו, אבל לא יהיו גזירות חדשות".

מה היית עושה היום בישי אוצר?

דבר ראשון הייתי מוריד את שיעורי המס. זה המפתח להביא תוספת תקציב, כי באופן פדרוקסי לי למרותי, שדווקא הורדת המיסים מביאה ליותר תקבולי מס. הייתי עושה דבר נוסף, חשוב מאוד: פתח את מינהל מקרקעי ישראל לתחרות. זה היה מפשט את הדברים כדי שאפשר יהיה לסגור מרפסת בצורה מסודרת. היום הבורוקרטיה מאוד מקשה על צעירים שרוצים לבנות בית".

למה לא עשית רפורמה במינהל מקרקעי יש־ראל בשוהיית שר אוצר?

יציאתי בזמנו לקבל אחריות על מינהל מקרקעי ישראל ולהנהיג שם רפורמה, אך שרון לא קיבל את בקשתי. אבל שיהיה ברור, אני מאוד מעריך את התרומה של שרון למצב הכלכלי במדינה, משום ששלא הגיבוי של ראש ממשלה אף שם אוצר לא יכול לחולל את המהפכה הזו, ועל כך לאריק יש זכויות רבות. אמרתי לו את זה גם באופן אישי".

שרון כנראה כבר לא יוכל לקרוא זאת, אבל הוא בוודאי היה שמח לדעת שברף התרודה המצומצם בספרו החדש של נתניהו, ליד אשתו שרה והילדים יאיר ואבנר, מופיעה גם תודה מיוחדת שכתב לו יריבו המושבע ביבי על התמיכה שתן לו מול גל ההתנגדות ביית ישום הרפורמה.

מגיפת השחיתות

כעבור ימים אחדים, אחרי עוד כנס הומה מאות חברי חוג "תגר" של הליכוד, שאילו הגיעו ליד רים כוסיט לכבוד חג הג האיש שרה והבן יאיר, יושב נתניהו בלשכתו בבית אירופה. המשרד שוקק פעילות. מבקר מודמן יהיה שושכנע שקמפין הב חירות בעיצומו. נתניהו מבקש להקדיש את הפגישה הפעם לנושא שטיפש אצלו בשנת האחרונה לראש המצע: המלחמה בנעצ השחיתות במערכות השלטון בישראל. או בשפתו של ביבי: הצורך הדי חוף בהתעצמות מוסרית.

נתניהו כבר הוכיח בחודשים האחרונים בכמה הודמנויות את השחיתות שגילה במערכות השלטון בישראל כשנכנס לתפקיד שר האוצר, ועל כך שנדהם לגלות למשל שאין חובת "מכרזו" על רכש ממשלתי בחיקף של עשרות־מיליארים שקלים, ושיש נכסי מדינה בעשרות־מיליארים נוספים שאין עליהם שום דיווח. בכנסים כלכליים, שבהם השתתף, הוא דיבר על נכסי מדינה שזל־נכסי לירדים פטריות באופן בלתי חוקי ועל חברות ממשלתיות שמתגלות ללא דוחות כספיים כפי שמהייב החוק. עכשיו, כשהוא מחוץ לממשלה, הוא מנסה להגן על החשב הכללי שמינה באוצר. "בי־קשתי מיוזן זליכה להוביל מהפכה כדי לבער את השחיתות, והוא הוביל מהפכה וגילינו דברים מדרשימים. מדרשימים. עכשיו יש ניסיונות לסלק את זליכה מהאוצר. זליכה הוא סרגל שהכנסתי לשם ואני רואה בתוכמה רבה את הניסיונות לסלקו".

מכסים למכור בשל מלהמדין בשחיתות?
"אנני יודע, אבל הוא צריך להישאר שם".

מקומם אורך שלב כך היבה חיים ממצאים תחת חקירה או אפילו תחת כתבי אישום?

מאוד. אני לא יכול לסכול שחיתות. אני פשוט לא יכול לסכול שחיתות. זה נוגד את כל התפיסה שלי: של עבודה, של התקדמות בחיים שנובעת

<<<

עם אביו פרופ' בניציון נתניהו.
"הערכים שכתב באנציקלופדיה
העברית על הרצל ועל ארץ
ישראל, פשוט נהדרים"
צילום: עמית שאבי

(המשך תמונת קודם)

מהמאמץ שלך, מהכישרון שלך, מהסיכון שאתה לוקח על עצמך."

היית אומר שנגע השחיתות השתלט על הפוליטיקה הישראלית?

"בשנים האחרונות הייתה בפירוש חריזה גדולה של נורמות מוסחתות. זה לא היה נכון בשנות החמישים והשישים והשבעים. פעם הנורמה הייתה אחרת. או הייתה מפלגה. מפלגה יכולה לגנוב, אבל אדם בודד בדרך כלל לא גנב. היום זה אחרת. הדבר הראשון שעשיתי בליכוד, לפני שלילת כוח בחירת הרשימה לכנסת מהמרכז והעברתו למתפקדים, היה לדרוש שכל מי שיש לו עבר פלילי לא יוכל לבחור ולהיבחר."

זה הביא לדעתך לגל עזיבה לקדימה, מפלגה שחלק מבכיריה נמצא תחת חקירת משטרה, כולל ראש הממשלה?

נתניהו צוחק. "אינני יודע, אבל מי שהורשע או יורשע לא יוכל לחזור מקדימה לליכוד."

גם כך דבק בראש ממשלה דימוי מושחת במהלך הפרסומים על פרשת עמדי.

"כן. אלא שבמקרה שלי זה היה ניסיון של אדם מטוים לנפח חשבון הובלות, שאני התנגדתי לשלם אותו. זה כל מה שהיה שם."

במשפחת נתניהו מתקשים עד היום לעכל את "פרשת עמדי", שנחשבת בעיני ביבי ושרה כתקופה הקשה בחייהם. לתחושתם, בגלל הפי

רשה הזאת נלקחה מהם שנה בחיים, עד שהיועץ המשפטי סגר את התיק וניקה אותם מהחשדות. הכעס על כך שדימוי "כל הפוליטיקאים מושחתיים" דבק גם בו, מוציא מנתניהו את הסיפור הבא.

"זה מאוד מרגיז אותי", הוא אומר, "כי זו הרי המלחמה הכי גדולה שלי: לפגוע במשחתיים ובמשחתיים. בוא ניקה את הדבר הזה שנקרא 'ני' קיון כפיים'. הדבר שהכי מסמל ניקיון כפיים זה עם מה אדם נכנס לתפקיד ציבורי ועם מה הוא יוצא. אני נכנסתי לפוליטיקה בלי כלום, כאדם צעיר, ויצאתי אחרי עשרים שנה, כשעזבתי את משרד ראש הממשלה, בלי כלום."

בלי כלום?

"כלום. הייתה לי דירה שקניתי ברחוב עזה, וגם אותה מימנתי ממקדמות שקיבלתי על ספריים שכתבתי."

ראש ממשלה שעוזב את תפקידו לא מקבל משכורת שרוב הציבור חולם עליה?

"קיבלתי בערך אלף דולר אחרי מס. משהו כזה. רעייתי שרה הרוויחה עוד כאלפיים שקל כפסיכולוגית בשירות הציבורי."

מזה התפרנסתם?

"מזה הבנתי שאני חייב לעבוד מהר מאוד. אז מהר מאוד התחלת לתת הרצאות בארץ ה"ב תמורת סכומי עתק?"

"זה לא היה כל כך פשוט. רחוק מזה. שרה ואני ניהלנו באותם ימים שיחות על עתידנו. מה נעשה? נפנה להורינו לבקש עזרה בגיל חמישים? אלו היו ימים לא קלים לי ולמשפחתי."

למה לא קלים?

"כי אז לא ידעתי שאהיה מרצה מבוקש בא"ר. ב. שוק ההרצאות מאוד אכזרי. תפקיד קודם, אפילו ראש ממשלה, לא נותן לך כלום. ישבתי עם עצמי ברגע האמת ואמרתי: 'פה מאוד, אתה הלכת עם החלום שלך, השקעת עשרים שנה בקריירה ציבורית ועכשיו נגמרה הקריירה שלך ויש לך אישה, שני ילדים קטנים ובת גדולה יותר (נועה נתניהו – ג"ב) ואין לך שום אפשרות לע"זור להם. אין לך שום יכולת להשיג דבר."

עד כדי כך?

"אמרתי לעצמי שאני לא רוצה לבקש עזרה מאיש ושמצא פתרון. היום זה נשמע בדיעבד מאוד פשוט, אבל זה ממש לא מה שהיה. שוק ההרצאות נותן לך הזדמנות אחת, ואם אתה נכשל, אתה יוצא מהמסלול. אני לא מדבר על יהודים עשירים, שמוזמנים אותך להרצאה כי הם מיוודים איתך. זה הר-פעמי. אני מדבר על לכבוש את 'עמך ארצות הברית' כדי שתהיה מזה פרנסה."

מתי בבשת את 'עמך ארצה' והפכת למרצה מבוקש?

"ההזדמנות החד-פעמית שלי הייתה ארבעה חודשים אחרי שעזבתי את ראשות הממשלה. הו"

ההתעצמות

שירות בתפקידים ציבוריים, גם אם הוא הגיע לראשות הממשלה, לא נשאר בסיום הקריירה הזו עם הרבה כסף. הוא נשאר עם כלום."

לשני ראשי הממשלה האחרונים, שרון ואור-למרט, יש נכסים במיליונים. איך זה?

נתניהו נועץ בי מבט נוקב ואומר בשקט: "כנראה שהם היו יותר מוכשרים ממני". אחר כך הוא מחייך לעצמו וממלמל דבר מה נוסף.

לא הבנתי מה אמרת.

"אמרתי שהם כנראה השקיעו את הכסף יותר טוב ממני."

אם תיבחר לראש ממשלה, תילחם בשחיתות? "חד-משמעית כן. קודם כל אשלים את הריפורמות שהתחלנו באוצר. הרי מה צריך לעשות? צריך למנוע מצב עתידי, שבו ראש ממשלה או שריו ופקידים בכירים לוקחים נכסי מדינה ומעבירים אותם באופן בלתי חוקי למישהו אחר. לדוגמה: לקחת קרקע חקלאית ולהפוך אותה באופן בלתי חוקי בהינף קולמוס לקרקע בבנייה רוויה, כיוון שקבלן משחד אותך."

דברים כאלו התרחשו בצמרת הפוליטית שלנו בשיטת?

"יש שמועות כאלו", עונה נתניהו ופורץ בצ'חוק רועם.

מהפכת חינוך

בחודשים האחרונים שקד נתניהו בסתר, בעזרת צוות מומחים מצומצם, על תוכנית חירום בתחום החינוך, שהוא מתכוון ליישם אם ייבחר לראש הממשלה. התוכנית מהפכנית ואין ספק שכבר עתה, עם פרסומה כאן בשלמותה, הוא יקומם נגדו את ארגוני המורים. נתניהו מודע לתוצאות האפשריות של פרסום תוכנית ההתעצמות שלו בתחום החינוכי, אבל מוכן להן.

"תקציב החינוך של ישראל עומד במקום הר"אשון בעולם ביחס להוצאה לתלמיד, אבל כשמיסתכלים על התוצאות אנחנו במקום האחרון, לא רק בין עשרות מדינות מערביות, אלא גם ביחס להרבה מדינות עולם שלישי. זה מצב בלתי נסבל שמקריין על ההרגשה של ההורים במדינה והוא לא יכול להימשך כך. השאלה הראשונה היא למה הגענו למצב הזה? השאלה השנייה היא: מה עושים כדי לפתור את הבעיה?"

למה הגענו למצב הזה?

"דיבין חשב שהכל בעיה של כסף. הוא רצה לשפר והקצה לזה באמת מיליארדים, אבל התוצאות רק המשיכו לרדת, כי כסף לא מספיק. הסיבה המרכזית היא שאין שום קשר בין הידע של התלמיד והתוצאות שהוא משיג לבין מסלול הקידום של המורה. יש בישראל הרבה מורים מצוינים ויש מורים שהם לא מצוינים. יש בישראל אל מורים גרועים. ולא מעט. אבל אין שום קשר בין הקידום של המורה, ובכלל זה שכרו, לבין הביצועים האישיים של התלמיד שהוא מלמד. זה לא יכול להימשך ככה."

מה אתה מציע?

זמנתי לתת הרצאה בטמפה והתכוונתי לקראתה ברצינות. זה היה באולם הוקי קרח. 15 אלף איש הגיעו לשם ליום שלם של הרצאות. בין המרצים היה קולין פאוול ואני הייתי מאוד מתוהו."

לא רק נתניהו היה מתוהו. גם אשתו שרה, שהייתה בקהל, המתינה בדריכות לתוצאות. השניים עשו הכנות רבות לנאום שעשוי היה לפתוח בפני ביבי קריירה חדשה. הסוד הגדול של נאום טוב, חושף נתניהו, הוא לא לכתוב את הנאום בשלמותו, אלא להכין משפט פתיחה שמביא את הקהל אליך, שתופס אותו (נתניהו סוגר את כף ידו בעוצמה כאילו חפץ בתוכו באותו רגע את קהלו), ולהיות מוכן גם עם משפט סיום מרדיק.

בין משפט הפתיחה לבין משפט הסיום הוא עורך רק רישום טורי של נקודות וראשי פרקים, ואז נותן באופן טבעי לכלל זה להתחבר תוך כדי נאום. "נתתי את ההרצאה", משחזר נתניהו את האירוע בטמפה, "15 אלף איש קמו על הרגליים והריעו. התכוונתי בהם ונרגעתי. ידעתי שמעכשיו יהיה בסדר."

היום, אחרי שהפכת למרצה מהמבוקשים באמריקה, בשכר של כמאה אלף דולר להרצאה אחת, אתה עדיין מודאג בקשר למצבך הכלכלי?

"בוא נגיד שכיום אני לא במצב שהייתי בו כשסיימתי את תפקידי כראש ממשלה. אבל בזמנו לא ידעתי את זה. היום מדברים על זה כמצב מובן מאליי, אבל הוא בכלל לא היה מובן מאליי לפני שהתחלתי להרצות."

כל 4 הרצאות זה דירה. אתה עדיין מרצה?

"צימצמתי את הרצאותי לאפס. אסור לי. ההרצאה האחרונה שלי הייתה לפני שלוש שנים וחצי, לפני שחזרתי לממשלה. אצלי זה כלל ברור: אם אתה רוצה לעשות לבייתך – אל תהיה בפוליטיקה. אם אתה רוצה להיות בפוליטיקה – אל תעשה לבייתך. תחליט. אני החלטתי."

ועדיין הציבור לא באמת מפריד בינך לבין שאר הפוליטיקאים בנושא הזה.

"אני מקווה שזה מתחיל לחלחל לציבור שאני לא כזה. זה קורה גם דרך הכתבים הכלכליים, שיוצרים כמה שהנושא הזה מרגיז אותי. צריך להבין: פוליטיקאי ישר, שמסיים עשרים שנות

החינוך, שחזרתי לממשלה. אצלי זה כלל ברור: אם אתה רוצה לעשות לבייתך – אל תהיה בפוליטיקה. אם אתה רוצה להיות בפוליטיקה – אל תעשה לבייתך. תחליט. אני החלטתי."

ועדיין הציבור לא באמת מפריד בינך לבין שאר הפוליטיקאים בנושא הזה.

"אני מקווה שזה מתחיל לחלחל לציבור שאני לא כזה. זה קורה גם דרך הכתבים הכלכליים, שיוצרים כמה שהנושא הזה מרגיז אותי. צריך להבין: פוליטיקאי ישר, שמסיים עשרים שנות

החינוך, שחזרתי לממשלה. אצלי זה כלל ברור: אם אתה רוצה לעשות לבייתך – אל תהיה בפוליטיקה. אם אתה רוצה להיות בפוליטיקה – אל תעשה לבייתך. תחליט. אני החלטתי."

ועדיין הציבור לא באמת מפריד בינך לבין שאר הפוליטיקאים בנושא הזה.

"אני מקווה שזה מתחיל לחלחל לציבור שאני לא כזה. זה קורה גם דרך הכתבים הכלכליים, שיוצרים כמה שהנושא הזה מרגיז אותי. צריך להבין: פוליטיקאי ישר, שמסיים עשרים שנות

החינוך, שחזרתי לממשלה. אצלי זה כלל ברור: אם אתה רוצה לעשות לבייתך – אל תהיה בפוליטיקה. אם אתה רוצה להיות בפוליטיקה – אל תעשה לבייתך. תחליט. אני החלטתי."

ועדיין הציבור לא באמת מפריד בינך לבין שאר הפוליטיקאים בנושא הזה.

"אני מקווה שזה מתחיל לחלחל לציבור שאני לא כזה. זה קורה גם דרך הכתבים הכלכליים, שיוצרים כמה שהנושא הזה מרגיז אותי. צריך להבין: פוליטיקאי ישר, שמסיים עשרים שנות

החינוך, שחזרתי לממשלה. אצלי זה כלל ברור: אם אתה רוצה לעשות לבייתך – אל תהיה בפוליטיקה. אם אתה רוצה להיות בפוליטיקה – אל תעשה לבייתך. תחליט. אני החלטתי."

ועדיין הציבור לא באמת מפריד בינך לבין שאר הפוליטיקאים בנושא הזה.

צילום: יואב גלאי

חיילים בלבנון. "הכרעה בקרב מושגת כשאצל האויב מוכנס פחד מוות"

(המשך תמונת קודם)

"אני מתכוון לעשות רפורמה גדולה, מן היסוד, שתקשור בין שני הדברים הללו. ישבתי עם צוות מיוחד וגיבשנו תוכנית כוללת. יהיו בחינות אחידות, והות, שיועברו לכלל התלמידים בכל בתי הספר בישראל, החל מכיתה א' ככה יהיה אפשר למדוד את התוצאות ואת ההישגים. המורים יקודמו, בין השאר, על סמך ההישגים של תלמידיהם. זו תהיה מהפכה גדולה."

השיטה החדשה עלולה לעורר עליך את ארץ-נוני המורים, שרוצים לשמור על סטטוס-קוו. "לא עלולה. תמחק את המילה 'עלולה'. היא תעורר. ברור שארגוני המורים יתנגדו, אבל אני לא מתכוון לוותר. אצא על הנושא הזה למלחמה. ההורים בישראל מחכים לבשורה הזאת."

בתוך כמה זמן יניב הישגיו הזה תוצאות? "מהר מאוד. השיטה הזו נוסחה בתריסר מדינות בעולם והתוצאות מדהימות ממש. אני לא מציע רפורמה מרחיקת לכת לפני שעשיתי עבודת מחקר יסודית. יש מדינות שבהן המודל הזה נוסח בהצלחה מסחררת."

איפה? "למשל בתוך ארצות-הברית, במדינת וירג'יניה. השיטה נוסחה שם על ידי הסנטור לא-מאר אלכסנדר, והתוצאות הן יום ויליה וממש במהירות. בחנתי את זה לעומק, אני לא שולף את השיטה מהשרוול. תבין, אני רפורמטור עצלן, כלומר, אני מוכן לעבוד עשרים שעות ביממה על הרפורמה, אבל אם אני לא צריך להמציא את הרפורמה, אלא רק להעתיק אותה – זה עדיף. בתורה הכלכלית אימצתי את מה שעשו בהצלחה בסניגפור, באירלנד, בספרד, אפילו בקפריסין. אלו מדינות שהיו מאחורינו אבל עברו אותנו, כי הן נהגו את עקרונות הכלכלה החופשית. למדתי מה עשו לפני שיישמתי את הרפורמה במשק הישראלי. ככה בדיוק אעשה בחינוך."

איך תמדוד את איכות המורים? "המבחן יהיה מאוד פשוט. בגלל שהבחינות לתלמידים יהיו זהות בכל הארץ, קל יהיה לדעת, לפי ציוני התלמידים, איזה מורה הצליח ללמד טוב יותר ואיזה מורה עשה זאת פחות טוב."

מה עשה לאמאר אלכסנדר למורים הגרועים במדינת וירג'יניה? "חלק הוא פיטר וחלק לא קודמו בשכר. אם מורה היה רע מאוד, הוא פוטר. אם היה בינוני, הוא לא קודם. אם היה טוב, הועלה שכרו. חינוך זה דבר חשוב מכדי שנונייה אותו."

שיטה זו תביא אנשים איכותיים להוראה? "בוודאי. כרגע, כיוון שהוותק זה הדבר היחיד די שמביא קידום למורה, זה מייאש את המורים הטובים ומרחיק את המורים המצוינים. הרי ברור לך שהמורים הטובים יהיו בעד המהלך שלי. תחשוב כמה זה מרגיז מורה טוב, שהוא לא מקבל שום תגמול מול המורה הפחות טוב. השיטה שבה פועלת היום מערכת החינוך שלנו מפריעה לעיי דוד מצוינות. אצטרך להתמודד עם זה."

נתניהו מדגיש שהביקורת שלו אינה על אנשים בלבד, אלא על מדינה המערכת החינוך שלנו בנויה לא נכון. אני יודע את זה גם מניסיון במשפחתי, מילדיי, שכבר

ההתעצמות

אני אוביל לכיוון ההפוך, כי הרי זו המשמעות של להנהיג. צריך חזון ואומץ לב כדי להתעמת מול כל האינטרסים הסקטוריאליים, שמפריעים להשגת המטרה."

בחזרה לילדות

פגישה נוספת, שמתקיימת בבוקר יום שישי בבית הקפה שמתחת לבית משפחת נתניהו בירושלים, מקבלת תפנית מפתיעה. בהחלטה שנראית ספונטנית, אולי אפילו אימפולסיבית, מחליט נתניהו לקחת אותי ואת צלם "7 ימים" אלדר רפאלי לטיול שורשים רגלי במחוזות ילדותו. לא שאלתי למה הציע את הביקור הנדיר הזה, ומדוע נעצר בחרדת קודש ממש בחצר הבית שבו מתגורר כיום אביו בן ה-96, מתלבט אם להיכנס פנימה עם שני עיתונאים ולהפך את שלוות הפרופסור להיסטוריה בנציון נתניהו. הו. אולי הוא בחר לעשות זאת בגלל רצונו העז לנפץ כמה סטיגמות, שלתחושתו דבקו בו שלא בצדק, כמו למשל היותו כביכול נעדר שורשים ישראליים, מרוחק ומנוכר, ילד שמנת שגדל עם כפית זהב כפה. סטיגמות ישנות, שנתניהו מאמין בכל מאודו, כי הוא משלם עליהן מחיר כבד עד היום.

אבל מעבר למטרה הפרקטית, המחושבת, של שבירת הדימויים האלה בפני מיליוני קוראי "העיתון של המדינה", ליוותה את הסירור הרגלי תחושה חזקה שהיחשפות שלו במישור האישי, שהייתה מחוץ לתחום מאז שפסק לכהן כראש ממשלה בשנת 1999 – נתניהו שמר באדיקות בשנים האחרונות על חייו הפרטיים מחוץ לעין התקשורת – פתאום נעשתה לו קלה יותר. לעינים תים הייתה תחושה שאולי הוא אפילו נהנה מזה, מי יודע, אולי ביבי באמת השתנה. בסירור הזה, שנמשך למעלה משעתיים, גילינו בפירוט "ביבי אחר". ביבי שלא הכרנו.

נתניהו, בלבוש קוואל, מכנסיים אוריריים וחולצת כתורים קצרה, מדלג במהירות מאתר לאתר, מרחף בין הזיכרונות מלפני יובל שנים. תחילה הלכנו אל המקום שהיה פעם ביתו של הפרופסור הירוע יוסף קלוזנר, מי שהיה מורהו וחברו של אביו. "עץ הדקל עדיין כאן", אומר ביבי, ומספר איך היה צועד מדי שבת בגיל שלוש, יד ביד עם אחיו הבכור יוני בן השש, יותר מקילומטר במעלה ההר מביתם בשכונת תלפיות עד בית קלוזנר.

"הריטואל היה זהה", הוא משחזר. "קלוזנר פתח את הדלת ושאל את יוני: 'באתם לבקר אותי או באתם בשביל השוקולדים?' יוני תמיד הגיש לו זר פרחים שקטפנו בדרך והשיב שכמוכך באנו לבקר אותו. קיבלנו את השוקולדים וחזרנו הביתה. כך זה נמשך זמן רב", ממשיך נתניהו לספר, מרוכז כולו בזיכרונות ילדותו, לא שם לב לעור כרי האורח המתגודדים סביבו ומקשיבים בדממה לסיפור. "עד שיום שבת אחד, אחרי שעשינו את כל הדרך אליו ברגל, הוא פנה במפתיע דווקא אליי ושאל: 'זאתה, בנימין, באת לבקר אותי או באת בשביל השוקולדים?' הייתי בהלם מהפנייה אליי. זה היכה אותי בתדהמה. זה היה כל כך לא צפוי מבחינתי."

היית בן 3. אתה באמת זוכר איך הגבת? "אני זוכר את זה כאילו היה היום. הייתי כל כך מבוויש. השפלתי מבט לרצפה, הכנסתי יד לכיס חולצתי וסמוק כולי, בלי להוציא גהה, שלפתי משם זר פרחים מקומט שאספנו בדרך והנפתי את ידי לעברו של קלוזנר. זה רגע שאני לא יכול לשכוח. הוא חזר אליי שוב ושוב."

נתניהו מתקדם הלאה ברחוב ולפתע מבצע פנייה חדה לחצר אחורית של אחד הבניינים ונעצר ליד גדר חלודה שממנה ניתן להביט אל מבנה ישן. "אנחנו היינו באים הנה, לבית הכנ"

עברו כמה בתי ספר. אני מחובר לנושא בנפשי. פה צריכה לבוא רפורמה. לא פחות. מילת המפתח צריכה להיות הישגיות. לכל ילד יש פוטנציאל. הפוטנציאל הזה צריך להיות ממומש עד תום. לא כולם שווים, אבל כולם צריכים להיות שווים בהזדמנות שניתנת להם לממש את הפוטנציאל ואת היכולות האישיות הספציפיות שאלוהים נתן להם. בשיטה הזו, בעזרת מורים איכותיים, אני יכול לפתח את הילד באופן אינדיבידואלי. אחרת איך אעשה את זה? האם עליי לתת לילד לצמוח בסביבה בינונית ורדודה עם מורה שאין לו מספיק כלים ללמד אותו?"

המהפכה בחינוך תכלול שינויים נוספים מעבר להנהגת שיטת החישוב? "בהחלט. הישגיות לבד זה לא מספיק. חייבים להתייחס ברצינות גם לצד הערכי. בעולם של כלכלה גלובלית, של אינפורמציה גלובלית, כל מדינה חייבת להטמיע ברור הצעיר שלה גם את המורשת התרבותית הייחודית שלה. אסור לאבד את זה, לצד פתיחות לתרבויות אחרות. היום, בגלל המסה האדירה של תקשורת אינטרנט עולמית, אתה חייב להעמיק את השורשים הערכיים שלנו, של העם היהודי."

איך תעשה זאת? "איישם תוכנית ליבה מאוד ממוקדת, שבה ילמדו תנ"ך ביסודיות. תנ"ך ואזרחות וידיעת הארץ לא יהיו מקצועות בחירה, כי הם יחברו אותנו למדינה. אני גדלתי כאן, כמו בני גילי, על מורשת משותפת וצריך להחזיר אותה לתוכנית הלימודים. ולא על פני השטח, אלא לעומק. אלו שני היעדים הגדולים של הרפורמה שאני רוצה לכוון: לתת כלים לצעירים להשתלב בעור לם הגלובלי, אבל לעשות זאת יחד עם הקניית ערכי העם היהודי. אני רוצה שיהיה ברור שאני מתכוון לחולל מהפכה של ממש בחינוך, ואף ילד לא יישאר מאחור. ערך ההשכלה הוא עצום."

יש לנו היום שרת חינוך שהיא פרופסור לחינוך. יולי תמיר מתקדמת בכיוון הנכון? "לגמרי לא. ארגוני המורים משבחים אותה."

"מאחי יוני למדתי מה זו מנהיגות אמיתית. אין שבוע שאני לא חושב עליו. אני שואל את עצמי מה הוא היה עושה במצבים קשים שאני נמצא בהם. למרות התפתחות החיים, עדיין הוא מהווה עבורי מושא תמידי להתייחסות. אתה יודע, קרה לי משהו מוזר. רוב הילדים שגדלו איתי מתו"

צילום: עמית שאבי

הפגנת האמהות החד-הוריות, אוקטובר 2003. "שנה טובה לויקי קנפו, ולכל עם ישראל"

בחוף הים השבוע. "השתנית כמו שען משתנה: אתה יודע, אותו גזע, אבל מתעבה, מאפיר, מלבין" צילום: אלדד רפאלי

(התשן תעמוד קודם)

סת", הוא אומר ועיניו מביטות הרחק משם. "יוני היה בא כאילו להתפלל בשבת, אבל הוא לא היה בא כאמת להתפלל. אני עמדותי מאחוריו, כאן ליד הצריף, והסתכלתי מהפנט דרך החרכים. יום אחד יוני נכנס לבית הכנסת וקלויזנר שאל אותו: 'תגיד לי, יונתן, איפה אבא שלך?' יוני ענה: 'אבא שלי לא פה'. קלויזנר שאל: 'למה לא?' יוני ענה: 'אבא שלי לא אדוק'. אז קלויזנר שאל את יוני: 'ואתה?'. 'אני אדוק' ענה לו יוני. נתניהו מסיים את הסיפור מחויך: "אני זוכר את עצמי עומד כאן ומציץ דרך החרך על גדולי הרוח האלה, ש"י עגנון, קלויזנר ואחרים. ללכת לקלויזנר לקבל בונבוניירה זה בסדר, אבל להיכנס בגיל שלוש לבית הכנסת – זה לא עשיתי".

נתניהו מוביל אותנו אל ביתו הראשון. "בוא אחריי", הוא מציץ, "אקח אותך לבית שבו גרתי עד גיל שלוש". הליכתו מהירה, בטוחה, ברחו בות הללו הוא מרגיש בבית. כשעובר אורח שואל אותו: "ביבי, מה בדיוק אתה עושה פה?" נתניהו משיב בגאווה: "באתי לשכונה שלי".

אתה חש שתלפיות זו השכונה שלך?

"לא. השכונה האמיתית שלי היא רחביה. אבל כאן זו השכונה הקדומה שלי. כאן הכל החל". הפמליה שלנו, שכוללת את יועץ התקשורת של נתניהו, אופיר אקוניס, ושני מאבטחים, עושה את דרכה במורד הרחוב. ביבי מחפש את המקום שבו גרו הוריו כשנולד. אבל מה שהיה בעבר בית האבן הישן של המשפחה הפך לבית דירות, שכבר הספיק להתיישן בעצמו. "זה היה בית קטן שעמד על הקרקע", הוא אומר, "לא כמו בניין הדירות שבנו במקומו. הנה, כאן גרתי", הוא אומר בעצב מסוים. ניכר בו שלא ביקר במקום זמן רב.

"היו כאן דמויות מאוד ציוריות ברחוב הזה, אילנה הונגה, יהושע המשוגע. יהושע המשוגע גר ממש קרוב אלינו, והיה לפעמים צורח ומטריד את מנוחת השכונה. יום אחד ישבתי על המרפסת עם אבא שלי, וישבתי לביטחון בין הברכיים שלו, כי זה היה מסוכן, ויהושע הגוים ברעש שעשה. רצתי למעקה וצעקתי: 'יהושע, שתוק!' נתניהו צוחק צחוק גדול. "הוא שמע את זה ונכנס להלם, הפסיק להרעיש באותו רגע. כל השכונה דיברה על הבן הקטן של פרופסור נתניהו, שהשתיק את יהושע המשוגע".

נתניהו מצביע אל בית הדירות הסמוך. "כאן גרה הילדה הכותרי בילדותי, שאבא שלה היה טבח באוניות צים. זו הייתה תקופה. אל תשכח שהכל כאן נראה ענק לילד קטן. רוב הבתים שניצבים כאן כיום לא היו. היו שדות קוצים ומ' חנה צבאי בריטי. השוטרים הבריטים ומחסומי הטנקים שלהם נראו לי ענקיים. הלכנו הרבה בשדות. פעם אחת הלכתי ברחוב עם אמא שלי וראיתי חיילים מתאמנים, אתה יודע, מעל גדר תיל, וזה מאוד הטריד אותי, כי הייתי קטן, אז שאלתי: 'אמא, איך אני אעמוד בזה, איך אני אצליח לעשות את זה כשאהיה חיל?' מה אתה חושב שאמא שלי ענתה? מה הייתה עונה אמא ישראלית בדרך כלל? עד שתגיע לגיל הזה כבר לא יהיו מלחמות ולא תצטרך ללכת לצבא".

זה מה שאמא שלך אמרה?

"לא, זה לא מה שהיא אמרה. היא אמרה: 'אל תדאג, אתה תגדל'".

היא הייתה מופוכחת.

"לחלוטין. היו הרבה תקוות, הרבה חום, הרבה אהבה, אבל דבר אחד לא היה בבית שלנו: אש ליות לא היו".

את הבריטים הלכת לראות עם יוני?

"לא, בכלל לא. הלכתי כאן המון עם אמא שלי. היא הייתה מסמנת לי את גבולות הגזרה שמתר להיות בה".

יוני היה דמות מעצבת בילדותך?

"הוא היה משפיע ומרגיע. אני זוכר שכבר כשהיה בן שש ילדים גדולים ממנו, בני תשע ועשר, היו מתגודדים סביבו. הייתה לו מנהיגות שקטה, מופנמת".

לקחת את זה ממנו?

"אני חושב שממנו למדתי מה זו מנהיגות אמיתית. אין שבוע שאני לא חושב על יוני. אני שואל את עצמי מה הוא היה עושה בכל מיני

ההתעצמות

מצבים קשים שאני נמצא בהם. למרות כל ההתפתחות של החיים והמורכבות שלהם, עדיין הוא מהווה עבורי מושא תמידי להתייחסות. הרי בלי יוני לעולם לא הייתי מגיע לפוליטיקה, לא הייתי מגיע לאן שהגעתי. אתה יודע, קרה איזה משהו מוזר בשכונה הזו. רוב הילדים שגדלו איתי אז מתו. אין לי הסבר לזה".

מה עלה בגורל הילדה שאביה עבד בצים? "נפטרה".

מגיעים לבית שבו מתגורר כיום אביו, בר-חביה. כאן התגורר ביבי מגיל שלוש עד גיל 14, בית אבן צנוע של קומה אחת. נתניהו הוציא את שער הכניסה, עולה במדרגות ומשקיף על השכונה מהחצר. "כאן", הוא מגלה, "בגיל שבע, גיליתי את סכנת הטילים".

סכנת הטילים?

"כן. ישבתי על המרפסת של המטבח, לקחתי רפילים ריקים של עטים, אתה מכניס בפנים גר פריט שנאספת מגפרורים, מחמם אותם, מדליק ויורה את הטילים מכאן לכביש. הרבה פעמים הם היו פוגעים", הוא צוחק, "פיתחתי טכנולוגיה בליסטי". נתניהו מראה לנו סימני פגיעות של כדורים משנת 48 על ידית דלת הכניסה לבית ואומר: "בית כזה נותן פרספקטיבה היסטורית".

ביבי מבקש מאיתנו להמתין בחוץ ונוקש על הדלת, כדי לבקש רשות מאביו להיכנס פנימה לביקור קצר אך מתוקשר. בניצו נתניהו נבלע בחדר השינה שלו ואנחנו נכנסים לחדר העבודה של הפרופסור. שולחן גדול, עמוס ספרים, עומד באמצע החדר. על הקיר ציור של עירו נתניהו, האח הצעיר, וציור נוסף של הנכד יאיר, בנו הבן כור של ביבי, וגם פסל גדול, מרשים, של יוני בחדר מאוורר ישן, שנוטה בתנוחה אקרובטית אל אחד הכיסאות. ביבי מהלך בחדר בהדרת כבוד. פעמים אחדות במהלך הפגישות עימו הוא מזכיר את ה"גאונות" של אביו, שעל ספרי המחקר עבי הכרס שלו בתחום היהדות והאנוסים – אחד מהם מחזיק 1,500 עמודים – התפרסמו ביקורות נלהבות פרי עטם של כמה מגדולי החוקרים בעולם.

"ביבילוגים" רבים משוכנעים שהקשר המורכב בינו לבין אביו, שנחשב לבעל עמדות

מצביע על עץ כרוש גבוה. "כאן היינו מטפסים על העצים עד למעלה. כאן היה שדה. כאן רץ הפרד של הרמו. כאן היינו עושים טלפון מחוטטים לבית של השכן. וכאן", נתניהו מצביע אל כוך צר מידות, "היינו משחקים סטנגה. טורנירים של סטנגה. אחר כך, בגיל 14, בתקופת התיכון שלי, נסענו לאמריקה".

נתניהו נפרד מאביו לשלום ומתקדם לתחנה הבאה – חורשה שנמצאת סמוך לבית. "שיחקנו כאן בחץ וקשת", הוא אומר, "מכבים ויוונים. הבית בקצה היה אז בית חולים למצורעים. זה היה מתקן מימי הצבא הבריטי. אמא שלי אמרה לי שאסור ללכת לשם. לימים, כשהייתי אדם מבוגר, נכנסתי פעם לראות את המקום. בניין איטלקי מדהים ביופיו. הוא ריק עכשיו. בטוסקנה אי אפשר לראות דבר כזה".

נשמע שהייתה לך ילדות מאושרת. היית חוזר עכשיו לגיל 12?

"לא".

למה לא?

"כל גיל ותקופתו. כל גיל והחוויה שלו".

באיזה שלב בחיים שלך אתה נמצא עכשיו, בני 57?

"עכשיו?".

כן.

"בשלות. בשלוח גדולה".

אם לא היית עוזב את האוצר לפני ההתנתקות והיית ממשיך עם שרון עד לירידתו מהבמה הפוליטית בינואר 2006, סביר להניח שהיה לא היה פורש מהליכוד ואתה היית היום ראש הממשלה.

"זה אני לא יודע, זה אי אפשר לדעת".

זו הייתה הפעם השנייה שבה החמצת את תפקיד ראש הממשלה. גם בדצמבר 2000 פרשת מהפריימריס על ראשות הליכוד ברגע האחרון והענקת לשרון במתנה את ראשות ממשלה.

"יכול להיות, יכול להיות. אבל בכל מה שקשור להתנתקות, הייתי צריך להיות חלק ממהלך שהאמנתי בכל לבי שהוא טעות גדולה, ואכן הסתבר כטעות גדולה. אני חושב שבפוליטיקה אפשר לעמוד על עקרונות. זה לא צריך להיות גורם גורע, אלא גורם מוסיף, שאדם נאבק על עקרונותיו. אני הייתי מוכן להיאבק על אמור נותני בתחום הכלכלי ובתחום המדיני ולשלם על כך מחיר, ושילמתי מחיר. זה לא דבר שצריך לבקר אותו עליו. אולי צריך לשאול מדוע פוליטיקאים אחרים אינם עושים זאת".

אם לא התנתקות הדו-צדדית, לאיזה הסכם ישראל צריכה להתור עם הפלסטינים?

"בינתיים אין מול מי לחתור. כל עוד הפלסטינים, תחת שלטון החמאס, לא משנים את עמדות היסוד שלהם – אין פרטנר".

ואם תחלה שם הממשלה ויהיה פרטנר, תהיה בעד מדינה פלסטינית?

"לקראת הסכם קבע, אהיה מוכן לשקול זאת ברצינות. אני בעד הפלסטינים ימשלו בעצמם, פרט לאותן סמכויות שיסכנו את ביטחון ישראל".

תהיה מוכן שיהיה להם צבא עם טנקים?

"לא".

בהסדר הקבע תפנה התנחלויות?

"למה לי לנדרב פרט כזה לפני שמתחיל המשא ומתן? זה מיותר. אני מציע להתקדם באופן מדוד ומבוקר של הסכמי ביניים על בסיס הדדיות. ואני גם רוצה להעלות רעיון חדש: אין צורך לחכות לפתרון בעיית הפליטים בהסדר הקבע. אם אהיה ראש ממשלה, אבקש להעלות את הנושא הזה מיד ולראות איך הפלסטינים מסכימים בעזרת סיוע בינלאומי ליישב את הפליטים בארצות ערב. זה יהיה נייר הלקמוס לבחינת הכוונות האמיתיות של הפלסטינים".

אתה מרגיש לפני או אחרי השיא שלך?

"אני מרגיש שאני יכול לעשות עוד הרבה. אני מרגיש שיש עכשיו הצטברות של הרבה ניסיון ותבונת השנים".

אשאל ואת אחרת: את הדבר הגדול באמת, זה שההיסטוריה תזכור אותך בגללו, עשית?

"יש לי עוד תוכניות גדולות לעזור לבסס את הקיום שלנו בארץ הזאת – דבר שהוא עדיין לא מובן מאליו".

ימניות ניציות בנוגע לארץ ישראל, הוא אחד המפתחות המרכזיים להבנת עמדותיו של נתניהו. ביבי סוקר את הספרים הרבים שכתב אביו ושולף את אחד מכרכי האנציקלופדיה העברית, שאביו היה מבכירי עורכיה. בבית ספונים אלפי ספרים. נתניהו מתיישב בחדר העבודה ומתחיל לרדף בערך "הרצל", שאביו כתב. "הערכים על הרצל ועל ארץ ישראל פשוט נהדרים. מלאכת מחשבת. הגרולה של האנציקלופדיה הזו היא שכל ילד בבית ספר יסודי יוכל לקרוא אותה וגם פרופסור יוכל לעיין בה".

אתה מבקר את אביו בתדירות גבוהה?

"לא מספיק".

למה לא מספיק?

"כי אין זמן. כשם שאני לא רואה את הילדים שלי מספיק. אני לא רואה את המשפחה שלי מספיק ולא רואה את אבא שלי מספיק".

זה שווה את המחיר?

"זו שאלה שקשה להשיב עליה. בוודאי ביחס לילדים. אני רוי לא גדלתי בבית של איש ציבור. הזמינות של הוריי הייתה גבוהה. לעומת זאת הילדים שלי, כאיש ציבור, משלמים מחיר. צריך לנסות לפצות אותם בכל מיני דרכים".

אילו דרכים?

"להיות איתם, לדבר איתם. זה לא רק לעשות דברים. זה בעיקר להתפנות אליהם מבחינה נפשית".

כמו אמש, כשיצאת עם אבנר לסליחות בביתל בשתיים לפנות בוקר?

"כן. מה שילדים מחפשים זה את הקשר והקשב. לא רק את הצד המוחצן. הם רוצים תשומת לב. ילד רוצה את אבא שלו. כאיש ציבור אני במערכה מתמשכת לבצע, תסלח לי על הביטוי, התנתקות".

אתה מצליח לפנות את עצמך לרגעי ההתנתקות עם הילדים?

"אני עושה מאמצים עליונים. אבל עוד לא נולד איש הציבור שילדיו לא משלמים את המחיר".

ביציאה מבית אביו פולט לעברי נתניהו "עם שורשים כאלו, קראו לי אמריקאי", ומוביל את הפמליה לחצר האחורית של הבית. קעת הוא